

COL·LOQUI

Sr. Xavier Ibáñez: La paraula *Logos* vé del verb *leguein*, que abans que remetre al discurs, remet a la reunió. *Leguein* vol dir lligar, relligar, reunir, i des d'aquest punt de vista és evident que el món de la política té a veure amb un relligament. El problema és quan el *Nomos* no acaba de lligar bé les coses. Per altre cantó, Plató diu en *La república* que l'ordre de la *polis* s'ha de llegir en l'ànima humana perquè també és un *Cosmos*. Així apareixen els tres termes que interessin al Sr. Dídac Ramfrez. És cert que el *Cosmos* per Plató no és una cosa fixa, sinó que és tan misteriosa com la *polis* o com l'ànima humana. Tampoc és massa clar què vol dir Heràclit quan afirma que el *Nomos* i el *Logos* és el mateix: els fragments són pocs i obscurs.

Sr. Salvi Turró: Hem de tenir ben present què és en la praxi política grega (fins i tot en el moment de la democràcia després de les reformes de Soló, Temístocles, Pèricles) la democràcia atenenca per als habitants d'Atenes: l'estranger és un cos aliè a la Ciutat perquè no participa ni combrega amb els déus de la *polis*. Quan una ciutat en conquereix una altra, la ciutat conquerida queda sense lleis perquè els seus déus són espoliats i els seus temples profanats. En aquell moment la ciutat no té llei. Seguint la tesi de Fustel de Coulanges: el món antic s'ensorra justament quan es descobreix que hi ha una universalitat humana que depassa fins i tot la *polis* -ni que sigui la *polis* democràtica, perquè només és democràtica pels que han nascut allà-. Retornant a la ponència del Dr. Valls, el món antic s'ensorra quan es descobreix la dignitat humana en general.

Sra. Beatriz Bossi: Respecto al extranjero tengo una cita, realmente clarificadora, del *Critón*. Las Leyes dicen a Sócrates: "te has comprometido a ser ciudadano de acuerdo con nosotras en actos y no meras palabras, si te marchas a estados que estan bien legislados como Tebas y Megara serás visto como enemigo de su organización política puesto que habrías intentado destruirnos a nosotras." Cada Ciudad tenía sus leyes y su organización política. El extranjero podía llegar a ser ciudadano a base de estudio y de hacer un voto.